

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПОЗИЦІЮВАННЮ УКРАЇНИ В ДЕРЖАВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПІВДНЯ

Глобальний Південь – це термін, яким позначаються держави, що розвиваються; розташовані у Південній Америці, Карибському басейні, Африці, Азії та Океанії. Значний економічний, політичний та соціальний потенціал цих держав може бути важливим для міжнародної підтримки України.

Визначення «Глобальний Південь» не є усталеним, і використовується для класифікації цих держав з *геополітичної* точки зору як протилежність «Глобальній Півночі» (США, країни Європи, Японія, Австралія, тощо). *Історично* ці держави переважно були європейськими колоніями, в часи «холодної» війни класифікувалися як «країни третього світу» та були частиною Руху неприєднання. *Економічно* – це, насамперед, країни, які розвиваються, та експортують сировинні товари і напівфабрикати.

Держави Глобального Півдня можна розділити на різні групи в залежності від економічних, політичних чи соціально-культурних факторів.

З *економічної точки зору* можна виокремити 5 груп:

- 1) Розвинуті та індустріалізовані держави, які вважаються такими, що розвиваються, лише з історичних або політичних причин. Сюди входять Китай, Малайзія, Таїланд, Мексика тощо.
- 2) Держави, які проходять етап швидкої індустріалізації. Вони все ще залишаються бідними або із середнім доходом, але їх економіка стрімко зростає. До цих держав можна віднести Індію, Бангладеш, В'єтнам, Домініканську Республіку, Філіппіни та Індонезію.
- 3) Країни-експортери ресурсів: держави, які спеціалізуються на видобутку ресурсів та/або виробництві сільськогосподарських товарів. Сюди можна

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПОЗИЦІЮВАННЮ УКРАЇНИ В ДЕРЖАВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПІВДНЯ

віднести Бразилію, Колумбію, ПАР, Іран, Ботсвану, Намібію, Казахстан та інші.

- 4) Бідні країни, що переважно експортують природні ресурси, але це не дозволяє забезпечувати належний рівень життя для населення. Економіка цих країн залежить від коливань світових цін на природні ресурси. До них відносяться такі країни як Нігерія, Замбія, Мозамбік, Ангола тощо.
- 5) «Неспроможні держави», які не в змозі самостійно підтримувати свій політичний та економічний розвиток – Сомалі, Гаїті, Афганістан, М'янма, тощо.

За *формою правління* можливий поділ на демократичні (Індія, Бразилія, Кенія та інші) та авторитарні (наприклад, Китай, Іран, Саудівська Аравія, Алжир).

За своєю *зовнішньополітичною схильністю* можна виокремити держави, залежні від співпраці з Китаєм / Росією / країнами Заходу, а також держави, які розглядають себе як незалежні центри сили (Індія, Бразилія, Туреччина, ПАР).

Також можливий розподіл за певними *етнічними, релігійними, національними чи історичними ознаками*: наприклад, арабські країни; колишні колонії Франції, Великої Британії чи Португалії; мусульманські/християнські країни. Ці фактори можуть впливати на зовнішньополітичні позиції цих країн, особливо під час голосування в міжнародних організаціях.

Геополітичні та економічні виклики позиціонування України

Загалом до країн Глобального Півдня можна віднести близько [130 держав](#), в яких проживає 2/3 населення Землі. Більшість з цих держав намагаються представити свою **позицію щодо російсько-української війни як нейтральну**.

Серед *основних причин* такої позиції можна виділити:

- Загальні антизахідні настрої в окремих країнах, які при цьому необов'язково автоматично є проросійськими.
- Асоціація РФ з визвольним рухом другої половини ХХ століття, з ідеологічною спадкоємицею СРСР; і відповідно – асоціація більшості

країн Заходу, які підтримали Україну, із представниками імперіалістичних держав.

- Несприйняття української боротьби як антиколоніальної. Тут відбувається нашарування як стереотипного мислення, що «білі люди не можуть бути колонізовані», так і асоціація України з державами Європи, які були імперіями.
- Одночасна залежність від західної економічної допомоги (та обіцянок економічної допомоги), або існуючих контрактів з РФ. Відповідно серед цих держав існує занепокоєність, що підтримка країн Заходу Україні може зменшити економічну допомогу для окремих країн Глобального Півдня.
- Історична приналежність до Руху неприєднання.

Викликом для України є **відсутність стійкого реноме, власного незалежного іміджу**. Суттєвий час Україну сприймали в державах Глобального Півдня як своєрідну «малу Росію», невід'ємну частину пострадянського простору. Відповідно нинішня російська військова агресія часто сприймається як «непорозуміння між сусідами» або «намагання меншого сусіда вийти з під впливу більшого». Існує сприйняття російсько-української війни як чогось далекого, що не стосується цих країн безпосередньо та не впливає на події в їхньому регіоні.

Так само негативним фактором для позиціювання є **асоційованість України з державами Заходу** – цей образ широко використовується російською пропагандою для створення Україні іміджу «puppet state». Тобто мова йде про образ держави, над якою здійснюється «повний зовнішній контроль» зі сторони США, Великої Британії та держав ЄС, і яка використовується для інспірації протидії планам розбудови «більш справедливого миру», який нібито реалізують держав БРІКС.

Відповідно боротьба України за власну незалежність накладається на вкорінений імперіалістичний образ держав Заходу, що століттями пригнічували інші народи, свої колонії (нині держави Глобального Півдня), експлуатували природні та людські (рабство) ресурси. Наявність глибинної історичної травми, пов'язаної з

перебуванням у статусі колонії й злочинними діями колонізаторів, ускладнює можливість використовувати образ України як жертви, демонструвати звірства росіян (що має вплив на країни Заходу) для підсилення підтримки. Адже власні вікові страждання будуть *набагато ближчими для за страждання іншого народу*, який географічно знаходиться «десь далеко».

Проблемним також залишається той факт, що більшість країн Глобального Півдня **не мали постійного дипломатичного представництва в Україні**, а виконували свої обов'язки за сумісництвом. При чому значна кількість таких держав до 2014 року мала відповідальне дипломатичне представництво саме в Москві, і відповідно знаходилась в російському дискурсі та під російським інформаційним впливом.

Інший істотний фактор – **відсутність прямого впливу війни на повсякденний життєвий лад держав Глобального Півдня**. Й навіть коли такий вплив має місце – санкції, зростання цін на ключові природні ресурси або стан продовольчої безпеки – це спонукає відповідні держави закликати про скоріше закінчення конфлікту будь-якою ціною, зокрема за рахунок інтересів української сторони.

Стратегія Росії в державах Глобального Півдня

З початку повномасштабної збройної агресії проти України Російська Федерація посилила дипломатичну та пропагандистську роботу з метою впливу на позиції держав Глобального Півдня. Вони представляють для РФ важливий плацдарм для розповсюдження та підживлення своїх *антизахідних і антиамериканських наративів*. Прагнення Росії нав'язати своє бачення витоків та причин російсько-української війни має довгострокові наслідки для стабільності і безпеки не тільки для суспільств цих країн, але і для всього глобального світопорядку.

РФ входить до структури таких міжнародних організацій як БРІКС та ШОС, що представляють інтереси Глобального Півдня і розглядаються як альтернатива існуючим міжнародним інституціям, створеним після Другої світової війни, і в яких провідну роль відіграють Сполучені Штати Америки.

Російська стратегія стосовно країн Глобального Півдня спрямована, з одного боку, на *пошук партнерів та союзників* у протистоянні з державами Заходу. З іншого боку, Росія зацікавлена у *роздмухуванні конфліктів* у державах Близького Сходу та Африки, аби відволікати увагу міжнародної спільноти від збройної агресії проти України.

Для цього РФ продовжує використовувати напрацьовані ще за часів «холодної війни» пропагандистські підходи, зокрема для звинувачення країн Заходу у неокolonіальній політиці, підкреслення несправедливості існуючої міжнародної системи на чолі зі США та свою провідну роль у розбудові нового світоустрою. На відміну від радянських часів, Росія не використовує ідеологію та намагається насамперед розвивати відносини на основі спільних геополітичних та економічних інтересів.

Найактивніше РФ поглиблює відносини з тими країнами, які є *ворожими до США та Європи* (Іран, Північна Корея, Венесуела). Хоча ці держави не є потужними гравцями поодинці, вони здатні координувати свої дії та допомагати Росії продовжувати агресію проти України.

Також РФ продовжує військово-технічне співробітництво з більшістю своїх партнерів, таких як Індія та В'єтнам, які покладаються на Росію для обслуговування своїх збройних сил. Хоча армія РФ повністю задіяна в Україні, але вона зберігає авіаційні та морські бази в Сирії, які надають державі прямий доступ до Середземного моря. ПВК «Вагнер» та інші російські військові компанії контролюють військові бази в Лівії, ЦАР, Судані – у державах, які слугують логістичним хабом для своїх дій у регіоні Сахель. Москва також розглядає можливість використання чи створення додаткових баз в Африці для закріплення своєї присутності на континенті.

Позиції окремих держав

Позиції окремих країн щодо російської агресії проти України формуються в залежності від різних факторів. Іран і Північна Корея, два диктаторських режими, використовують війну для *поглиблення відносин з Росією*. Такі держави як Саудівська Аравія, ПАР, Туреччина і Об'єднані Арабські Емірати розглядають

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПОЗИЦІЮВАННЮ УКРАЇНИ В ДЕРЖАВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПІВДНЯ

конфлікт як можливість для зміцнення своїх міжнародних позицій, зокрема в якості мирних переговорників, і при цьому також продовжують торгівлю з РФ. Група країн, до якої входять Індія та Бразилія, стає все більше трансакційною, спрямованою на *переслідування своїх власних інтересів*, зокрема в отриманні дешевих ресурсів з Російської Федерації. На відміну від Ірану чи КНДР, такі країни не прагнуть хаосу, але водночас вони можуть *прямо виступати проти держав Заходу* в тих питаннях, які мають для них національний інтерес. Еліти цих країни використовують економічне вікно від санкцій проти РФ як можливість для *зростання* (купівля підсанкційних ресурсів та товарів у РФ – передусім енергоресурсів – за ціною нижче ринкової, сприяння обходженню санкцій, створення «фінансових гаваней» для російських грошей, розвиток туризму).

Присутність стійких інтересів **Китаю** в державах Глобального Півдня, якій він підкріплює масштабними інвестиційними проектами, ставить економіки держав-реципієнтів у *прямую залежність від КНР*, та змушує їх також орієнтуватися на китайські інтереси у зовнішній політиці. Саме роль Китаю в багатьох державах є визначною щодо підтримки України у протистоянні російській агресії.

Китай має амбіції створити альтернативну систему, засновану на *правилах світового порядку* (rules-based international order), та закріпити її у глобальних інституціях. Пекін пропонує переосмислення поняття демократії, свободи та прав людини, і закликає використовувати власну модель, в якій існує пріоритет розвитку над індивідуальною свободою та національного суверенітету над універсальними цінностями. Він прагне зробити Євразію (в якій домінує Китай) економічним та торговельним простором, який може конкурувати з трансатлантичним (в якому домінують США). Кінцева мета полягає в створенні керованого Китаєм світового порядку, в якому провідну роль відіграватимуть *недемократичні режими*.

Багато країн підтримують пропозиції Китаю щодо нової моделі глобального управління, особливо якщо це означає менше запитань щодо їхніх політичних систем чи дотримання прав людини. Започаткувавши ініціативу «Один пояс, один шлях» в 2013 р. Китай розпочав масштабні інвестиції в інші країни з метою створення нових ринків для китайських компаній. В результаті більше [150 країн](#) приєдналися до програми, що допомогло Китаю стати найбільшим *кредитором*

держав, що розвиваються, підвищивши його *дипломатичний та геополітичний вплив*.

Це, в свою чергу, допомагає збільшувати підтримку для китайських позицій з ключових питань, таких як конфлікт навколо Тайваню, а також для візії глобального управління Китаю, закріпленої в ключових ініціативах Сі Цзіньпіна: Глобальна ініціатива розвитку, Глобальна ініціатива безпеки і Глобальна ініціатива цивілізації.

У боротьбі за лідерство серед країн Глобального Півдня активну роль також намагається відігравати **Індія**. З самого часу незалежності у 1947 році зовнішня політика Індії віддавала перевагу відносинам із країнами, що розвиваються, насамперед через свою *провідну роль у Русі неприєднання*. Під керівництвом Нарендри Моді держава посилила цей зовнішньополітичний фокус. Зокрема у січні 2023 р. Індія скликала віртуальний саміт «Голос Глобального Півдня» із участю 125 країн для визначення її пріоритетів під час головування на G20. Успіхом під час головування Індії у G20 стало те, що у вересні 2023 р. Африканський союз отримав статус постійного члена Групи двадцяти найбільших економік світу.

Нью-Делі відкрито не підтримує російську агресію, і закликає до негайного припинення бойових дій та вирішення конфлікту *дипломатичними методами*. З іншого боку – уникає *відкритої критики* дій російського керівництва та відмовляється приєднатися до західних санкцій або ж запроваджувати односторонні. *Нейтралітет* Індії проявляється у закликах до прямих переговорів між президентами України та Російської Федерації, поваги територіальної цілісності та суверенітету всіх країн-членів ООН, як і до міжнародного права, збереження rules-based order та неприпустимості зміни регіонального або глобального балансу сил через використання зброї. При цьому Індія [відкидає](#) будь-яку критику щодо своєї позиції, наголошуючи на тому, що нейтралітет – це суверенне право будь-якої держави.

Багато урядів держав Латинської Америки не поділяють точку зору Сполучених Штатів щодо сприйняття Росії як свого геополітичного ворога. Президент **Бразилії** Лула да Сілва навесні 2022 р. [заявив](#), що вважає Президента України Володимира Зеленського «таким самим відповідальним, як Путін, за війну» в Україні. Бразилія

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПОЗИЦІЮВАННЮ УКРАЇНИ В ДЕРЖАВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПІВДНЯ

у зовнішній політиці схильна до підтримки принципів *багатовекторності, невторчання, мирного вирішення конфліктів*, виступаючи за посилення ролі міжнародних організацій і власної ролі в них, та маючи амбіції стати постійним членом Ради Безпеки ООН. Бразилія розглядає свої відносини з РФ як стратегічні, зокрема в економічній сфері (через спільне членство в БРІКС та залежність від постачання російських добрив).

Підтримка РФ в *африканських країнах* більше пов'язана із *антизахідними настроями*, ніж з орієнтацією на Росію. У декількох франкомовних державах, які стикаються з джихадистськими повстаннями, – Малі, Буркіна-Фасо та Центральноафриканська Республіка – втручання ПВК «Вагнер» допомагає залишатися при владі правлячим режимам. У країнах *англомовної Африки* населення та владні еліти в основному орієнтовані на Велику Британію та США, але це не є ознакою ворожнечі до Росії та Китаю, які сприймаються як *важливі партнери у торговельних відносинах*. З історичних причин населення Зімбабве, ПАР та Намібії вдячні Радянському Союзу за надання їм дипломатичної та військової підтримки у боротьбі проти місцевих білих сегрегаціоністських режимів, які відмовляли їм у їх правах. Російська Федерація, в даному випадку, «успадкувала» ці прорадянські почуття з боку відповідних африканських країн.

Однією з африканських держав, які *формально засудили вторгнення РФ* в Україну, є **Кенія**. За [словами](#) президента держави Вільяма Руту, «війна в Європі має бути закінчена, агресія проти України не виправдана нічим». Така позиція Кенії базується на повазі до Статуту ООН, суверенітету та територіальної цілісності країн. Крім цього, на засіданнях Генасамблеї ООН Кенія голосувала за засудження агресії РФ проти України, а її представник в ООН [назвав](#) напад Росії на Україну «колоніальною війною».

Разом з тим, позиція кенійського керівництва *немає чіткості* та базується на *унікненні* повної підтримки або критики жодної зі сторін. Кенія утрималася від голосування щодо виключення Росії з Ради ООН з прав людини, а також не засудила відкрито злочини проти людяності, здійснені російськими військовиками в Україні. Президент Кенії, з одного боку, закликає КНР спонукати РФ припинити агресію і критикує переміщення ядерної зброї Росією на територію Білорусі, з іншого – не підтримує озброєння України (загалом залишається

критиком «втручання» у війну шляхом надання збройної допомоги обом сторонам)

До **інших факторів**, які впливають на позиціювання України в окремих державах Африки та Азії, можна додати наступні:

- 1) *Корумпованість еліт*, які скоріше підуть на співробітництво з режимами, які толерують або використовують *корупцію як ресурс* (Китай, РФ), аніж з державами Заходу. Африканські диктатори переважно обирають Пекін і Москву, оскільки таке партнерство слугує їх внутрішнім інтересам. Демократії в Африці залишаються *розшаровані*. Деякі лідери будуть підтримувати альянси з КНР і РФ з надією на укріплення своєї влади та розбудову інфраструктури. Інші будуть *балансувати* між двома сторонами, шукаючи допомогу, зняття боргів та інвестиції як від держав Заходу, так і від їхніх супротивників.
- 2) Спрямованість на *досягнення вигоди місцевими елітами «тут і зараз»*, аніж на отримання переваг стратегічного орієнтування на один із векторів розвитку. Передусім це пояснюється *мінливістю* урядів, розповсюдженістю практики *силової зміни* влади. Деякі еліти зацікавлені в отриманні персональних безпекових гарантій, просування кланових чи племінних інтересів, що уможлиблює діяльність приватних військових кампаній, на кшталт ПВК «Вагнер». У багатьох країнах Африки існує загроза здійснення *військового перевороту* й суцільного переорієнтування державного ладу та політики (як це відбулося нещодавно в Нігері). Це впливає на *сталість* результатів та ефекту від проведення інформаційної роботи України в регіоні.
- 3) *Слабкий розвиток громадського сектору*; низький рівень участі населення у громадських об'єднаннях; відсутність інструментів впливу та інфлюєнсера в більшості громадських організацій, які діють в державах Глобального Півдня.
- 4) *Племінний та клановий устрій*, що обумовлює додаткову складність інформаційно-просвітницької роботи. В умовах загального низького рівня освіченості населення інформація найчастіше споживається через соціальні

мережі та відеоплатформи, що спрощує процес поширення пропаганди та дезінформації.

- 5) У багатьох країнах Африки не працює наратив російсько-української війни як *протистояння демократії та автократії*. Це пов'язано, у тому числі, з тим, що в минулому спроби розбудови демократії в цих державах не виправдали очікувань місцевого населення та призвели до розчарування у цій формі правління. Згідно з [результатами](#) дослідження Afrobarometer, у 36 опитаних африканських країнах у 2021-2022 роках лише 38% респондентів вважали, що демократія в їх державах функціонує відповідним чином.
- 6) Потрібно також враховувати *амбівалентність* суспільств, низький інтерес до питань зовнішньої політики, замкнутість на внутрішніх проблемах, головною з яких є щоденне «виживання у злиднях».
- 7) Підсилення сприйняття глобального (або бодай регіонального) лідерства у цих державах можливе виключно *за моделлю Заходу або Китаю* – тобто прямими інвестиціями та міжнародною допомогою. Україна *не має таких ресурсів* для впливу для держав Глобального Півдня. Відповідно, у дипломатичній сфері зусилля України протиснути власну «Формулу миру» сприймається як бій «легковаговика» у дивізіоні «супертяжів». У частини країн є *нерозуміння*, яким чином може відбуватися формування умов закінчення війни, якщо до переговорів не залучена інша сторона – Росія. Тому «Формула миру» розглядається як позиція однієї «сторони» (України та Заходу) проти іншої (РФ). А підготовка та участь у Глобальному саміті миру в 2024 році може буде розцінена як займання «української сторони» в конфлікті.

Вплив війни Ізраїлю з ХАМАС

Атака ХАМАС на територію Ізраїлю 7 жовтня 2023 році та ізраїльська операція в Секторі Газа відповідають стратегії РФ на *відволікання уваги* світової спільноти, *затягування конфлікту* та продовження *розхитування* підтримки України.

«Зв'язування» президентською адміністрацією США питань допомоги Ізраїлю та Україні, з одного боку, збільшує шанси на *отримання допомоги* в умовах політичного протистояння в Конгресі та закликає до мобілізації демократій у боротьбі з авторитарними державами; з іншого боку, створює *потенційні конфлікти* як всередині західного блоку, так і у відносинах з державами Глобального Півдня.

Західна підтримка операції Ізраїлю в Секторі Газа також зменшила *можливості досягнення консенсусу* з державами Глобального Півдня щодо засудження війни Росії проти України. Кейс із жертвами серед палестинського населення внаслідок військової операції Ізраїлю демонструються в багатьох країнах, що розвиваються, як *доказ «подвійних стандартів»* країн Заходу. При розгляді майбутніх резолюцій із засудженням російської агресії проти України можна очікувати збільшення кількості держав, які будуть *утримуватися* при голосуванні.

Політика США щодо перетворення Близького Сходу в «мирний» регіон, сприятливий для Ізраїлю та об'єднаний проти Ірану, зазнала *краху*. Арабські держави, які довго піддавалися моральному тиску, щоб зайняти сторону Заходу щодо України, після початку військової операції Ізраїлю вказують на «подвійні стандарти» демократичних західних держав, а також на їх *вибіркову реакцію* на агресію і застосування асиметричної сили.

Приховану активну роль у конфлікті відіграє *Китай*, який грає на довгострокову перспективу, аби завоювати підтримку на Близькому Сході, а також серед країн, які підтримують палестинську державу. Мова йде про такі регіони як Африка та Латинська Америка, де багато країн шукають *альтернативних Сполученим Штатам партнерів*. У своїй першій заяві після ударів Китай закликав обидві сторони «виявляти стриманість» і висловив прихильність «двосторонньому рішенню». Багато держав Глобального Півдня симпатизують Палестині, а тому це питання, яке Китай може використовувати для мобілізації підтримки свого *лідерства* в країнах, що розвиваються.

Якщо вторгнення Росії в Україну виявило розбіжності в міжнародній спільноті, то останній ізраїльсько-палестинський конфлікт ще більше *посилує розділ* між державами Глобального Півдня та Глобальної Півночі. Відповідно, війна Ізраїлю проти ХАМАС та російська агресія проти України взаємопов'язані між собою – і не

в простих категоріях «демократії проти автократії» чи «добра проти зла», які використав президент США Байден у своїй промові. Вони натомість представляють **два фронти глобального конфлікту**, де Захід стоїть проти зростаючого фронту, який об'єднує Китай, Росію та Іран. І в цьому контексті зовнішньополітична позиція держав Глобального Півдня, які раніше були нейтральними, може змінюватися в залежності від подій на Близькому Сході, що матиме прямі наслідки для російсько-української війни, і навпаки.

* * *

З огляду на «строкатість» країн, що умовно відносять до Глобального Півдня, неможливо виробити єдину модель і універсальний підхід до позиціювання України серед відповідних держав. Разом з тим, з огляду на вищеописані виклики і проблеми для української сторони, можливо зробити висновки про те, що наповненість такого позиціювання має враховувати *наступні моменти*:

- «Індивідуальність» кожної окремої держави, з якою Україна розвиває або планує розвивати політичний діалог; відхід від сприйняття «колективності» держав Глобального Півдня та «спільності» їх позицій щодо повномасштабного збройного вторгнення РФ проти України;
- Усвідомлення історичного, політичного, економічного, культурного контексту держав і (суб)регіонів Глобального Півдня; врахування взаємозв'язків між цими контекстами і того, як вони впливають на зовнішню політику цих держав;
- Прагматичний підхід держав Глобального Півдня, яким вони керуються у реалізації своєї зовнішньої політики та відстоюванні національних інтересів (зокрема, при розбудові відносин з різними державами, що претендують на регіональне / глобальне лідерство, і між якими інколи доводиться «балансувати»);
- Тривала присутність російської пропаганди і дезінформації в публічному просторі відповідних держав (з одночасною відсутністю там реалістичного уявлення про Україну та її міжнародну суб'єктність).

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

© Громадська організація «Центр міжнародної безпеки»

Матеріал підготовлений в рамках проекту «Освітня лабораторія для українських зовнішньополітичних експертів та інфлюенсерів», ініційованого Центром міжнародної безпеки за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у 2023 році.

Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження».

Громадська організація «Центр міжнародної безпеки»

вул. Бородіна Інженера, буд. 5-А, м. Київ, 02092, Україна

Тел.: +380999833140

Е-пошта: cntr.bezpeky@gmail.com

<https://intsecurity.org/>

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ